HAMI XALQIN SABİRİNDƏN DANIŞDI

Beynəlxalq Mətbuat Mərkəzində

Dünən ötən illərin xatirələri ilə baş-başa qaldığım və daha doğrusu, o zaman kəsiyini çəkib bu günə gətirən bir məqamı həm qürurla, həm də ürək ağrısı ilə yaşadım. Çünki o zaman kəsiyinin ən önəmli şəxsi və əslində o zamanı önəmli edən xalq yazıçısı Sabir Əhmədli idi.

Bəli, Mətbuat Mərkəzinə onun doğmaları və bir də özündən sonra işıq üzü görə "Biz yenə görüşəcəyik" kitabının sorağına yığışan söz, qələm adamları idi. Onların arasında şair, millət vəkili Sabir Rüstəmxanlı, yazıçı-publisist, millət vəkili Aqil Abbas, türk dünyasında imzasıyla seçilən, xüsusilə "Ədalət"in oxucularının yaxından tanıdığı Seyfəddin Altaylı və bir çox imza sahibləri də var idi. Əslində bu adamları bir yerə toplayan, hər gün ayrı-ayrılıqda xatırlayıb söhbətini etdiyimiz əsərlərindən sitatlar gətirdiymiz unudulmaz xalq yazıçımız Sabir Əhmədlinin işığı idi. Sözün bütöv mənasında biz bir işığın ətrafına yığışmışdıq və təbii ki, bu məclisdə söz bir İŞIQdan gedirdi - Sabir Əhmədlidən.

Tədbiri yazıçı Fazil Güney açdı. Əslən Cəbrayıldan olan və böyük yazıçımızla sıx təmas qurmuş, necə deyərlər, onun ailəsinin üzvlərindən birinə çevrilmiş Fazil bəy iştirakçılara bildirdi ki, bizim bir araya gəlməyimizin iki səbəbi var. Onun biri Sabir Əhmədlinin qarşıdan gələn 85 yaşı, digəri isə bu gün sizə təqdim olunan böyük yazıçının ölümündən sonra işıq üzü görmüş "Biz yenə görüşəcəyik" kitabıdı. Və biz bu tədbiri heç bir reklamsız, yeni ailənin, doğmaların tədbiri kimi keçiririk. Burada məhz Sabir Əhmədlini sevənlər toplaşıblar. Sonra söz millət vəkili Sabir Rüstəmxanlıya verildi.

Öz kəskin çıxışları və mövqeyi ilə seçilən Sabir Rüstəmxanlı sözünə tələbəlik illərindən, 4-cü kursda oxuduğu zamandan başladı. Xatırlatdı ki, onun təhsilini başa vurmağında da, oxuya-oxuya işləməyində də ədəbi mühitə qarışmağında da birinci və ən böyük yer Sabir Əhmədliyə məxsusdu. Məhz onun köməyi və qayğısıyla o ədəbi camiyəyə qatılıb söz adamlarının məclislərinin, tədbirlərinin iştirakçısına çevrilibdi. Onunla birlikdə müxtəlif xoş ovqatların, məzəli əhvalatların şahidi, dinləyicisi olubdu. Hətta xalq şairi Məmməd Arazın yaşadığı məlum sarsıntıya görə də onun ən böyük dostlarından biri olan Sabir Əhmədlinin ortaya qoyduğu qətiyyət, ona dayaq durması bu tədbirdə millət vəkilinin dilindən bir daha səsləndi. Sabir Rüstəmxanlı onu da dedi ki, Məmməd Araz məzuniyyətdən iş otağına qayıdanda heç kim cəsarət edib ona deyə bilmədi ki, səni işdən çıxarıblar. Hadisədən xəbərsiz olan Məmməd müəllim kabinetində əyləşib öz işi ilə məşğul idi. Sabir Əhmədli ona yaxınlaşıb çaya dəvət etdi. Hamımız onun ətrafına yığışıb çay mərasimində Sabir Əhmədlinin necə ürək ağrısıyla məsələnin ona çatdırdığının şahidi olduq. Mən şəxsən onda ilk dəfə gördüm Məmməd Arazın əllərinin titrədiyini. Ümumiyyətlə Sabir Əhmədli Azərbaycanın ən böyük yazıçılarından biri, sovet dönəmində müstəqil ədəbi fikrin sahibi kimi çox dəyərli və qiymətlidi. Onun hər bir əsəri hadisədi, bəşəridi. Mən onun dəfnində sonra kimi iştirak edə bilmədim. Xaricdə olanda eşitdim ki, onu Binəqədi qəbiristanlığında dəfn ediblər. Xalq yazıçısına bu münasibət məni həqiqətən üzdü. Amma Sabir Əhmədli söz durduqca, ədəbiyyat durduqca yaşayacaq.

Sonra söz yazıçı-publisist, millət vəkili Aqil Abbasa verildi. Sabir Əhmədlinin bütün əsərlərini sevə-sevə oxuduğunu, onun hər bir əsərini əsl ədəbi hadisə kimi dəyərləndirdiyini və özünün həm sərt, həm də yeri gələndə mülayim xarakterini sevgi ilə büruzə verməyini xatırladan Aqil Abbas bildirdi ki, Sabir Əhmədlinin harda dəfn edilməsinin heç bir əhəmiyyəti yoxdu. Ona görə ki, Sabir müəllim dəfn olunduğu yer ziyarətgahdı, bir işığın ünvanıdı. Elə Binəqədi qəbiristanlığı da, orda dəfn olunanlar da məhz Sabir Əhmədliyə görə Fəxri Xiyabanda dəfn olunmuşlar kimi urvatlandılar. Qardaşım Sabir Rüstəmxanlı demişkən, hər dəfə o məzarlığın yanından keçəndə Sabir Əhmədlini xatırlayıb onu ananlar ordakı bütün ruhları da sevindirmiş olurlar. Azərbaycan xalqı Sabir Əhmədlinin böyüklüyünü, bir edib kimi hansı zirvəyə gəlib çıxdığını bundan sonra daha yaxşı biləcək.

Tədbirdə çıxış edən professor Nadir İsmayılov uşaqlıq illərini, bir qohum kimi Sabir Əhmədliylə bağlı şirin xatirələrini dilə gətirdi. Onun nə qədər sadə, təvazökar, amma prinsipial bir insan olduğunu isə xüsusi vurğuladı. Sabir Əhmədli ilə bağlı çıxış edən Azad Qaradərəli tələbəlik illərindən, Sabir Əhmədlinin onun Zəngilandan yazıb göndərdiyi hekayələrinə göstərdiyi qayğıdan, onun ədəbi mühitdə əlindən tutmasından danışdı və vurğuladı ki, Sabir Əhmədli özü bir ədəbi məktəbdi. Təəssüf ki, bu məktəbi hələ araşdıran, onun bütün çalarlarını oxucu diqqətinə çatdıran yoxdu. Amma bu, gec-tez olacaqdı.

Tədbirdə Sabir Əhmədlinin kürəkəni və oğlu Etibar bəy də söz alaraq həm iştirakçılara təşəkkürlərini bildirdilər, həm də vurğuladılar ki, Sabir Əhmədli bütün həyatı boyu öz prinsipləri ilə yaşayan, öz əqidəsinə qulluq edən və nüfuzundan, vəzifəsindən ancaq ədəbiyyata və xalqa xidmət üçün yararlanan söz adamı olub. Onun həyat qayəsi halallıq və bir də gerçəyi yazmaq idi. Məhz gerçəyi yazdığına görə də o, sovet dönəminin təpkiləriylə tez-tez üz-üzə gəlirdi.

Həmin tədbirdə mən də Sabir müəllimlə bağlı bir neçə xatirəmi dilə gətirdim. Mənim üçün ən önəmli olan bir məqamı da, onun həyatındakı yeri də ilk dəfə doğmaları qarşısında etiraf etdim. Elə bu yazını bilgisayara dikte edəndə də orda demədiyimi, amma hər kəsin səsləndirdiyi fikri böyük ürəklə oxuculara çatdırıram. Həmin fikir əslində kitabın arxa üz qabığında öz əksini tapıb. Burada üç foto var - Cəmil Əhmədov, Sabir Əhmədli və Məhəmməd Əhmədli. Diqqət yetirin. Sovet dönəmində 19 yaşında Sovet İttifaqı qəhrəmanı adı almış Cəmil Əhmədov Sabir müəllimin böyük qardaşıdı. O, qardaş dağı görüb. Məhəmməd Əhmədli Sabir müəllimin oğludu. O, Qarabağda şəhid olub. Sabir müəllim oğul dağı görüb və Sabir müəllim özü də sözün, halallığın və həqiqətin şahididi!! Bu ağrı-acıyla yaşayan Sabir Əhmədli Azərbaycan xalqının yazıçısıdı! Ruhu şad olsun!

Əbülfət MƏDƏTOĞLU